

Promiskuitní chování u mužů a žen

Teoretický základ

Slovo promiskuita pochází z latinského slova *promiscuus*, jehož význam je smíšenost, nahodilost a nestálost. Z psychologického hlediska znamená tendenci k častému střídání sexuálních partnerů, jejich náhodný výběr bez hlubšího citového vztahu (Hartl & Hartlová, 2010). Nešpor (2017) doplňuje definici promiskuity ze sociologického hlediska jako převážně individuální chování, ovšem méně často se může objevit jako střídání partnerů ve skupině (tedy skupinový sex). Promiskuitní chování můžeme rozdělit na dvě formy, a to aktivní a pasivní. Aktivní znamená, že se člověk snaží a aktivně vyhledává nové známosti, zatímco pasivní forma promiskuitního chování se projevuje jako neschopnost odmítnout náhodný sexuální styk. Důvodem může být například strach z osamění a jiné (Hajnová et al., 1994).

Rozdíl mezi muži a ženami v sexuálním chování je zjevný. Sexuální chování úzce souvisí s potřebou rozmnožování. Muž byl vždy považován za dominantnějšího partnera, který se snaží zplodit co největší počet potomků. K tomu z evolučního hlediska vede častější střídání partnerek, aby tyto šance zvýšil. Ženy na rozdíl od mužů na prvním místě usilují o vztahy a lásku, zatímco potřeba sexu je pro ně až sekundární. Z tohoto hlediska muži častěji vyhledávají anonymní sex, ve kterém nejde o hlubší city (Golden, 2013).

Větší tendence k vyhledávání náhodných sexuálních kontaktů se může vyskytovat i v tzv. krizi středního věku. Thorová (2015) uvádí, že pro krizi středního věku je typické hledání nových intenzivních prožitků, mezi které řadí i sexuální. Lidé v tomto období mají strach ze ztráty sexuální výkonnosti, který si kompenzují novým milostným a sexuálním dobrodružstvím. Ovšem ani tyto zážitky nepřinášejí potřebnou úlevu.

Promiskuitní chování znamená pro muže i pro ženy jistý druh hazardu a přináší s sebou určitá rizika. Mezi ně patří především sexuálně přenosné nemoci jako je kapavka, syfilis nebo HIV. Promiskuita může mít také dopady na sebepojetí jedince, schopnost navazovat, rozvíjet a udržovat dlouhodobé vztahy (Weiss, 2010).

Datový soubor

V tomto projektu si klademe za cíl zjistit, zda se liší promiskuita, tj. tendence ke střídání sexuálních partnerů u mužů a u žen.¹ Pro tyto účely byla využita datová matice pocházející

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=215>.

z Inventáře promiskuity (Jurenová et al., 2019), který byl vytvořen v rámci předmětu Psychometrie 1. Inventář tvoří 11 položek rozdělených do dvou subškál, které autoři označili jako *tendence k závazku* a *sexuální apetit*. Pod škálu *tendence k závazku* spadají položky, které se týkají udržování dlouhodobého partnerského vztahu, flirtování a věrnosti. Škála *sexuální apetence* zahrnuje položky zaměřující se na sexuální potřebu a experimentování v této oblasti. Ve znění inventáře jsou položky psány podle toho, jaké chování se předpokládá u promiskuitního jedince, tedy například: „*Nevěřím, že člověk může vydržet být věrný v dlouhodobém partnerském vztahu.*“ Položky respondenti hodnotili na čtyřstupňové škále Likertova typu. Datová matice obsahuje 471 záznamů, z toho 127 záznamů od mužů a 344 od žen (Jurenová et al., 2019).

Statistická analýza

Pro analýzu dat byla zvolena metoda multivariační analýzy rozptylu (Manova), jelikož pracujeme s více než jednou závisle proměnnou a zároveň regresor nabývá pouze dvou úrovní. Rozdělení proměnných ukazují následující řádky:

Závisle proměnná:

- Tendence k závazku
- Sexuální apetit

Regresor:

- Pohlaví (0 = žena, 1 = muž)

Nejprve jsme v rámci statistické analýzy dat provedli Wilksův test, abychom zjistili, zda závisle proměnné můžeme vysvětlit pomocí regresoru pohlaví. Ukazatelem Wilksova testu je Wilksova lambda, která v našem případě nabývá hodnoty 0,95, což značí velký efekt. Můžeme tedy konstatovat, že proměnná pohlaví vysvětluje statisticky významné množství celkového rozptylu. Všechny důležité hodnoty jsou zobrazeny v Tabulce 1.

Tabulka 1: Wilksův test

Regresor	Wilksova λ	Testová statistika F	p
Pohlaví	0,95	12,96	<0,001

Abychom zjistili, jak se od sebe liší hrubé skóre na jednotlivých subškálách u mužů a žen, provedli jsme Hotellingův test. Jeho výsledek zobrazuje Tabulka 2 a taktéž poukázal na statisticky významný rozdíl.

Tabulka 2: Hotellingův test

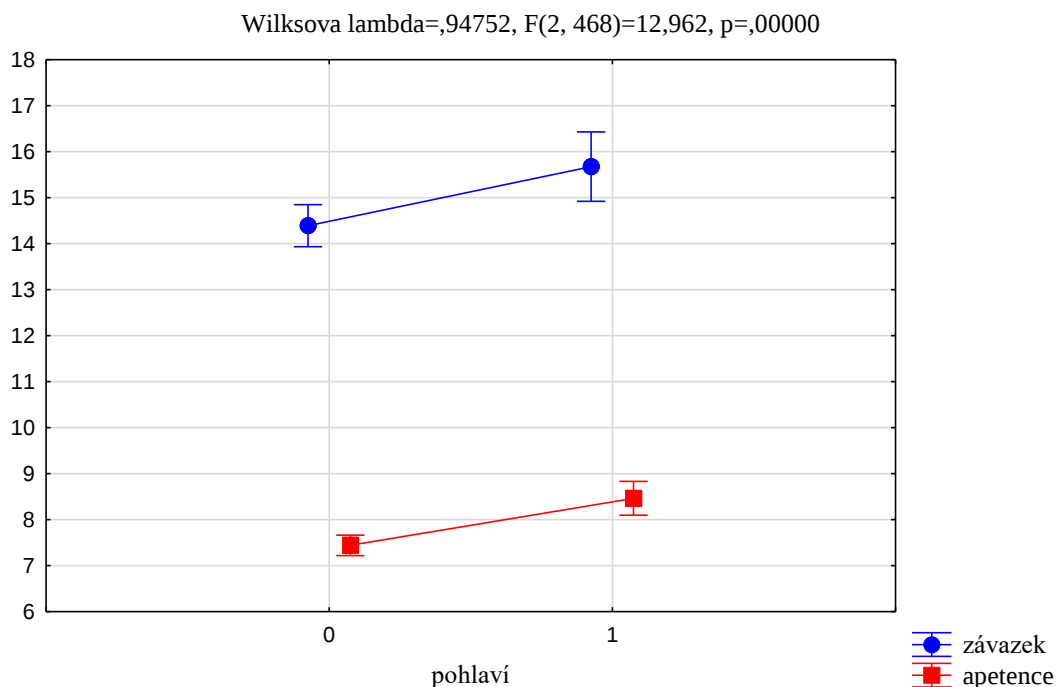
Hotellingovo T ²	Testová statistika F (2,468)	p
25,98	12,96	<0,001

Výsledky Hotellingova testu jsme doplnili o průměry, směrodatné odchylky a statistickou významnost jednotlivých proměnných. Tyto hodnoty zobrazuje Tabulka 3. Obě závislé proměnné se ukázaly jako signifikantní vzhledem k regresoru pohlaví ($p < 0,01$ u obou proměnných, což značí vysoce signifikantní výsledek).

Tabulka 3: Průměry, směrodatné odchylky a statistická významnost závisle proměnných.

	M muži	M ženy	T	p	SD muži	SD ženy	F
Závazek	15,68	14,39	2,84	<0,005	4,38	4,31	1,03
Apetence	8,46	7,44	4,66	<0,001	2,12	2,10	1,02

Pro přehlednost uvádíme Graf 1, na kterém můžeme vidět rozdíl v promiskuitě mezi muži a ženami. Hodnota 0 v grafu značí ženy, hodnota 1 muže.

Graf 1: Rozdíl v promiskuitě u mužů a žen

Zhodnocení

V rámci našeho projektu jsme se rozhodli zkoumat rozdíl v promiskuitě u mužů a žen. K tomuto účelu byla využita data získána z Inventáře promiskuity, který tvoří 11 položek rozdělených do dvou subškál, a to *tendence k závazku* a *sexuální apetence* (Jurenová et al., 2019). Tyto dvě subškály představovaly v našem projektu závisle proměnné.

Pro statistické zpracování dat byla použita metoda multivariační analýzy rozptylu Manova, nejprve Wilksův a následně Hotellingův test. Výsledky ukázaly, že závisle proměnné vysvětlují statisticky významné množství celkového rozptylu. Také se potvrdil náš předpoklad, že existuje rozdíl v promiskuitním chování u mužů a žen. Pro obě závisle proměnné platí, že je p-hodnota menší než 0,01, což znamená statisticky významný rozdíl mezi muži a ženami. Muži vykazovali vyšší skóre na škále *sexuální apetence* i *tendence k závazku* oproti ženám. U mužů tedy můžeme sledovat větší tendenci k promiskuitě než u žen.

Zdroje

- Golden, G. H. (2013). *V sevření touhy: sexuální tajemství v psychoterapii* (O. Fafejta, překladatel; 1. vydání). Portál.
- Hajnová, R., Novák, T., & Capponi, V. (1994). *Sexuologický slovník*. Grada.
- Hartl, P., & Hartlová, H. (2010). *Velký psychologický slovník*. Portál.
- Jurenová, J., Krososka, M., & Spilka, I. (2019). *Inventář promiskuity*. Projekt v rámci předmětu Psychometrika 1.
- Nešpor, Z. (2017). *Sociologická encyklopedie*. Získáno 4. března 2024 z <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Promiskuita>
- Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Portál.
- Weiss, P. (2010). *Sexuologie*. Grada.